

opdatering

Årbog for Vardemuseerne
& Ringkøbing-Skjern Museum

2017

Løgn fra Ende til anden
Oksballejrens Leder dementerer Meddelelse om Bordel i Oksbøl
„Esbjergbladet“ indeholdt i Gaar følgende opsigtsvækkende Meddelelse: „Der hvad vi erfarer, er der i Oksbøl en variabel Fugt, havde

H. Sverdrup Sverdrup
af Oksbøl, Næst i Danmarks, af Sverdrup og Sverdrup, Sverdrup og Sverdrup, Sverdrup og Sverdrup, Sverdrup og Sverdrup.

opdatering

Årbog for Vardemuseerne &
Ringkøbing-Skjern Museum 2017

opdatering
Årbog for Vardemuseerne
& Ringkøbing-Skjern Museum 2017

© Forfatterne, Vardemuseerne
& Ringkøbing-Skjern Museum 2018

Redaktion: Christian Ringskou og Tine Lorange

Korrektur: Harriet Ludvigsen

Grafisk tilrettelæggelse: Tine Lorange

Forsidefoto: Niels A. Hansen

Fotos og illustrationer: med mindre andet er angivet
ved de enkelte fotos og illustrationer tilhører
billedmaterialet i denne bog Vardemuseerne,
Ringkøbing-Skjern Museum eller Arkæologi Vestjylland

Alle kort, Danmarks Højdemodel og
ortofotos: ©Geodatastyrelsen

Skrift: Myriad Pro

Papir: MultiArt Silk 130g

Omslag: 1/s 250g

Tryk: Strandbygaard Grafisk A/S, Skjern

ISBN 978-87-89834-97-9

ISSN 1903-9581

Kære Læser!

Velkommen til årets opdatering. Det er ottende gang Vardemuseerne og Ringkøbing-Skjern Museum udsender en fælles årbog, der beskriver noget af alt det, der sker på museumsområdet i de to kommuner.

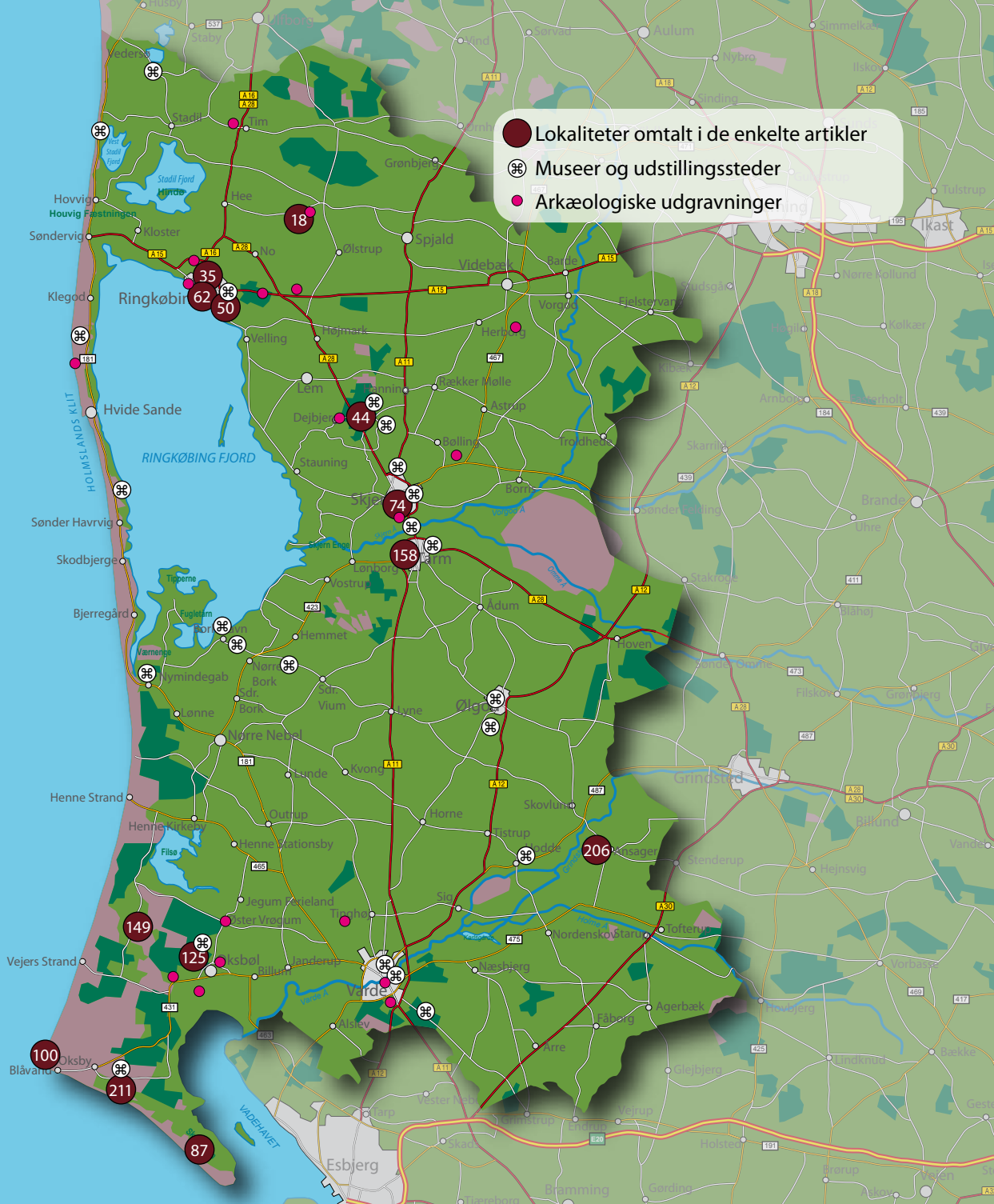
Og som altid er årbogens indhold blandet. Denne gang er der en hel stribe artikler, der er resultatet af 20 antropologistuderendes feltarbejde i maj måned 2017 omkring Hvide Sande. Der er fine portrætter af Skjerns "Kornelius Blisand", Christian Hansen og Vestjyllands "Rembrandt", Christen Lyngbo. Der er artikler om museernes formidling både i landskabet og inde på museerne. Der er artikler om to forskellige flygtningelejre fra tiden

efter Anden Verdenskrig og vi fortsætter byvandringen gennem Ringkøbings gader før og nu. Der er fokus på jernalderens spader og deres rette brug og en artikel om alternativ medicin for hundrede år siden – som nu giver vore dygtige detektorfolk fund fra marken. Og så er der som i de tidligere årgange beretninger fra museumsforeningerne om deres aktiviteter og en oversigtsartikel om årets arkæologiske udgravninger.

Som altid kommer vi langt omkring – selvom vi holder os inden for de to kommuners grænser. Men der er meget historie her i Vestjylland. Og vi bliver ved med at finde nyt om den.

God læselyst

Kim Clausen og Claus Kjeld Jensen

● Lokalteter omtalt i de enkelte artikler

☞ Museer og udstillingssteder

● Arkæologiske udgravninger

- 18
- 35
- 62
- 50
- 44
- 74
- 158
- 206
- 149
- 125
- 100
- 211
- 87

Indhold

- 6** Museumsforeningernes årsberetninger
- 16** Årets gang i ArkVest
Af Lene B. Frandsen & Poul K. Jørgensen
- 18** Lyngsmose Nord
Af Palle Eriksen, Torben Egeberg & Per Ole Rindel
- 24** Huller i jorden
Af Henriette Lyngstrøm
- 35** Ringkøbings middelalderlige byprivilegier
Af Anders Bøgh
- 44** Rakkerpakket i Ringkøbing Amt
Af Caroline Larsen
- 50** Fra Torvet til havnen
Af Christian Ringskou
- 62** "Ja, saadan kan man jo blive ved at mindes"
Af Helen Borg
- 74** Købmand Christian Fabricius Hansen
Af Christian Ringskou
- 87** Fra Strøget til Skallingen
Af Daniel Henschen
- 96** Volta, Galvani, strøm i døde frøer og en kvaksalver fra Frederiksberg
Af Lars Chr. Bentsen
- 100** Blandt sovjetiske krigsfanger og flygtninge i Blåvandlejren
Af Harald H. Jepsen
- 125** At skabe orden i kaos
Af John V. Jensen
- 149** Forsvinde fra mands minde
Af John V. Jensen
- 158** Tarm Stole- og Møbelfabrik i over 100 år
Af Christian Lind Thomsen
- 169** På feltøvelse i Naturens Rige
Af Bodil Selmer, Afdeling for Antropologi, Aarhus Universitet
- 203** Naturens Rige
Af Lisbeth Lunde Lauridsen
- 206** Genstande på et museum
Af Holger Grumme Nielsen
- 211** Punktum, punktum, komma, streg
Af Pernille Ø. Sørensen & Anja Høegh
- 218** Årets udgravninger
Af arkæologerne i ArkVest
- 238** Tidstavle
- 239** Retteblad

Museumsforeningernes årsberetninger

Ringkøbing Museumsforening

2017 blev et fantastisk museumsår i det vestjyske med et svimlende besøgstal. Det nye Tirpitz i Blåvand blev ikke uventet og meget fortjent den helt store magnet med langt over 200.000 gæster på et halvt år. Ganske enkelt utroligt! Så tillykke til Vardemuseerne med dette resultat. Men der er også god grund til at sige tillykke til Ringkøbing-Skjern Museum, som uden større investeringer har kunnet præstere et rekord besøgstal på godt 210.000 gæster i 2017 fordelt på museets mange besøgssteder og med Bork Vikingehavn og Lyngvig Fyr som topscorere.

Vi er som museumsvenner meget stolte over disse resultater. Som foreningsrepræsentanter i museernes bestyrelser har vi påtaget os et medansvar for museernes udvikling og investeringer. Det folkelige bagland har dermed været med

Årets udflugt gik til Tirpitz.

Bestyrelsens sammensætning 2017-18

Jens Olufsen, formand, næstformand i museets styrelse
Børge Sørensen, næstformand, styrelsesmedlem, arkivleder
Per Søvdal Kristiansen, kasserer, styrelsesmedlem
Poul Erik Pilgaard, sekretær
Margery McGregor, bestyrelsesmedlem
Ninna Kragh og Ole Bøndergaard, suppleanter

til at skabe grundlaget for museernes succes. Dertil kommer, at det folkelige bagland har hjulpet til på museerne med frivillig arbejdskraft som en hel nødvendig ressource for museerne og ikke mindst for Ringkøbing-Skjern Museum.

Ringkøbing Museumsforening har på ny haft et travlt år, der har budt på syv foredrag og en udflugt med i alt knap 500 deltagere. Foredragene er traditionen tro blevet arrangeret i samarbejde med Folkeuniversitetet og har alle fundet sted på Dommerkontoret i Ringkøbing.

Årets udflugt gik til Tirpitz i Blåvand. På hjemturen besøgte vi flygtningekirkegården i Oksbøl, Filsø Naturgenopretning og Nymindegab Museum. Museumsinspektør John V. Jensen fra Vardemuseerne var vores meget kyndige guide på hele turen. De 44 deltagere fik en vellykket dag med mange oplevelser og spændende fortællinger i et meget flot septembervejr.

På foreningens ordinære generalforsamling i marts var Ringkøbing Lokalhistoriske Arkiv, der drives af museumsforeningen, i fokus. Arkivleder og næstformand Børge Sørensen aflagde beretning om den solstrålehistorie, det er blevet til med etableringen af arkivet i "Pedersens Hus",

og om arkivarbejdet, der nu varetages på bedste vis af 16 frivillige. Efter generalforsamlingen fik de fremmødte lejlighed til at besøge det nye arkiv.

Ringkøbing Museumsforening fylder 110 år i 2018. Foreningen blev stiftet med det formål at skabe et museum i Ringkøbing. Det lykkedes som bekendt. Foreningen er trods sin høje alder ganske levende – og det til trods for at bestyrelsen også er aldrende. Men vi holder desværre ikke evigt, så derfor er udfordringen at få sat gang i et generationsskifte for at sikre foreningens fremtid og styrke den aktive rolle foreningen spiller i styrelsen for Ringkøbing-Skjern Museum.

Der har været medlemsfremgang i de senere år. Ikke overraskende – når man tager medlemsfordelene i betragtning; gratis adgang til foredrag og til museets afdelinger samt modtagelse af årbogen *opdatering* er det ganske enkelt lukrativt at være medlem af foreningen, vel at mærke hvis man benytter sig af fordelene.

Jens Olufsen
Ringkøbing Museumsforening

Der blev også spist frokost i Tirpitz inden turen gik videre til Filsø og Oksbøl.

Foreningens foredrag i 2017

Hvad udad tabes, skal indad vindes v/ naturvejleder, cand.mag. René Hankelbjerg, Ringkøbing-Skjern Museum.

Den russiske revolution og tsarfamilien v/ sognepræst, cand.theol. Preben Ulstrup, Frederiksberg.

Det tabte paradisi – salget af de Vestindiske øer for 100 år siden v/ lektor, cand.mag. Gunnar Steenberg, Svendborg.

Dronearkæologi v/ arkæolog Esben Schlosser Mauritsen, Ringkøbing-Skjern Museum / ARKVEST.

Kommunalvalg 1917 v/ museumsinspektør Christian Ringskou, Ringkøbing-Skjern Museum.

Købmanden Jens Harpøth fra Ringkøbing v/ professor emeritus Jens Windfeld Lund.

Martin Luther v/ museumsformidler Lisbeth Lunde Lauridsen, Ringkøbing-Skjern Museum.

Årets udflugt inkluderede et stop ved den tyske flygtningekirkegård i Oksbøl.

Nymindegab Museumsforening

Museet åbnede traditionen tro to uger i februar i skolernes vinterferien og åbnede permanent igen i marts.

5. juni fejret Nymindegab Museumsforening grundlovsdag. Dette arrangement havde været et par år undervejs; allerede i 2016 var det museumsforeningens ønske at få en landskendt politiker til at holde grundlovstale, men vi var for sent ude. Et stort ønske i 2016 var at få Uffe Elbæk til Nymindegab Museum, men da han allerede var optaget fik vi lavet en aftale med ham om grundlovsdag 2017.

Med i aftalen var også, at også TV2 News ville sende direkte fra Nymindegab. Uffe Elbæk holdt en 20 minutter lang grundlovstale uden manuskript. Det blev ikke en politisk tale med afsæt i Alternativets politik, men en tale om grundlovens betydning i dagens Danmark. En rigtig god tale, og Nymindegab var for først gang live igennem på TV2 News. Omkring 150 tilhørere var mødt op, og Nymindegab Museumsforening var meget tilfredse med arrangementet.

Den 16. september var Nymindegab Museum med da Varde Kommune afholdt "Naturpark-uge". Museumsforeningen

og de frivillige holdt gang i aktiviteterne på museet. I Tømmerens værksted kunne man bygge sin egen lille Gafpram. Gaf-lauget stegte skrubber på brændeovnen og der var smagsprøver til alle. Vi eksperimenterede med plante-farvning af uld, og der blev bundet kurve på gammeldags manér af rughalm. I Tømmerens hus var der hjemmebag og kaffe på Madam Blå. Om eftermiddagen tog John V. Jensen en god flok gæster med på fortælleture i Nymindegab, hvor han fortalte om Nymindegabmalerne og det landskab, der inspirerede dem. På havnen var der pop-up café med kager og kaffe, og en hestevogn fragtede folk mellem stranden, havnen og museet. Museumsforeningen stod for salg af drikkevarer både til eftermiddagens café og ved spisning om aftenen. Dagen sluttede med skumringskoncert ved Vesterhavn. Mens der var skybrud i både Varde og Esbjerg nød vi en smuk, vindstille solnedgang ved fjorden. Stemningen var magisk; fra "sildebåden" som improviseret scene spillede Trio Fjord, med sangeren Thilde Fjord i spidsen, spændende nyfortolkninger og arrangementer fra den danske sangskat, mens himlen skiftede farve over os.

Det er både spændende og lidt uhyggeligt når hønen slages til suppedag.

Trio Fjord, instrumenter og lydanlæg sejles over til "Sildebåden".

Efterårsferien bød igen i år på suppedag og æbledag. På suppedagen blev der slagtet en høne til suppegryden. Det var en stor oplevelse for de mange børn der var mødt op. På æbledagen blev der presset æbler og lavet æblemost. Der er ikke noget bedre end friskpresset æblesaft – spørg selv de børn og voksne der deltog.

På vegne af Nymindegab Museumsforening vil jeg gerne sige en stor tak til alle frivillige, som har hjulpet os i årets løb. Uden Jer vil Nymindegab Museum ikke være et levende museum.

Peter Pedersen
Formand for Nymindegab Museumsforening.

I 2017 bestod bestyrelsen af

Peter Pedersen	Formand
Anette Mandahl-Barth	Næstformand
Karsten Jepsen	Sekretær
Ole Gammelgaard Nielsen	Kasserer
Ingo Morgener	Medlem
Søren Rask Jessen	Medlem
Jytte Sørensen	Suppleant
Tine Lorange	Rep. Vardemuseerne

Ølgod Museumsforening

Året 2017 gav igen mange gode oplevelser med opbakning fra både medlemmerne og bestyrelsen. Vi startede med et foredrag om "Stendysserne – en gave til Danmark". Foredragsholderen var museumsinspektør og arkæolog Palle Eriksen, Ringkøbing-Skjern Museum.

Februarmødet var flyttet til den 8. marts, hvor vi hørte et fantastisk foredrag om "Gehrdt de Lichtenberg – storkøbmand, godsejer, pengeudlåner og fabrikant". Seniorforsker, dr.phil., Den Gamle By, Annette Hoff, gav os en fin oplevelse. Gehrdt de Lichtenberg ejede i nogle år både Lindbjerggaard og Ølgod Kirke.

Sidste onsdag i marts blev generalforsamlingen afviklet. Bestyrelsens forslag til ændringer af vedtægterne blev vedtaget. Ændringerne skyldes primært, at Museet for Varde By og Omegn har skiftet navn til Vardemuseerne. Undertegnede blev genvalgt. Efter generalforsamlingen fortalte museumsinspektør og arkæolog fra Vardemuseerne, Lars Chr. Bentsen om fundet af et paveligt segl i Hodde.

Sæson 2017/18 startede sidst i august med en udflugt til Brødremenigheden i Christiansfeld. Desværre var der ikke så mange deltagere, da to andre foreninger i Ølgod også havde planlagt udflugter samme dag. Med deltagere

Bestyrelsen 2017

Formand: Sonja Pedersen

Næstformand: Hans Valdemar

Kasserer: Kurt Theilgård

Bladudvalget: Anne Marie Jensen

Ad.hoc: Tage Johannessen

Repræsentant for Lokalkiverne: Svend V. Svendsen

Repræsentant for Varde Museumsforening:

Knud F. Nielsen

Repræsentant for Vardemuseerne:

Holger Grumme Nielsen

Foreningens medlemstal er ca. 400

Kontingent:

Enkeltpersoner 175 kr.

Par 250 kr.

Firmaer/institutioner 500 kr.

fra Varde Museumsforening var vi 21 personer, som i strålende regnvejr oplevede den unikke by, som i 2015 kom på UNESCOs verdensarvsliste. Derefter gik turen videre til Genforeningsmuseet/Grænsemuseet, et fint lille museum, som kan anbefales. Deltagerne fra Ølgod sluttede turen af med stegt flæsk med persillesovs på Hotel Hjedding.

Den 27. september havde vi besøg af biskop i Ribe Stift, Elob Westergaard, som talte om reformationen, og hvad det vil sige at være luthersk i dag.

Oktobermødet fik som sædvanligt stor deltagelse med godt 150 tilhørere. Vi fik et flot foredrag af koncernchef ved DLG, Kristian Hundebøll. Han har haft sin barndom og ungdom i Ølgod og fortalte med glæde om den tid. Efter kaffe i Kulturcaféen fortalte han om sin vej til stillingen som koncernchef og om DLG-koncernen, som i dag er én af Danmarks største virksomheder med afdelinger i 18 lande og 6500 ansatte.

Den 28. oktober, i forbindelse med Kulturmarkedet, åbnede museumsforeningen en ny udstilling i Lindberg Salen. Temaet var "Minder fra det gamle Ølgod". De forskellige genstande i udstillingen har Holger Grumme fundet på museets magasiner, tak for det. Formanden for Varde Museumsforening Knud F. Nielsen stod for den officielle åbning, hvor omkring 50 personer deltog. Museet havde åbent hele dagen, og i alt besøgte ca. 175 personer Ølgod Museum denne dag.

Det sidste foredrag i 2017 var med museumsinspektør John V. Jensen fra Vardemuseerne. Han har skrevet en bog

om Günter Toepke. En tysk soldat som deltog belejringen af Leningrad og slaget ved Stalingrad, inden krigen i 1943 førte ham til det besatte Danmark. Efter befrielsen forblev han i Danmark, hvor han bl.a. hjalp de tyske myndigheder med hjemsendelsen af tyske flygtninge. John V. Jensen fortalte levende om arbejdet med bogen, som har taget flere år, og leverede som altid et godt foredrag.

I forsommeren udgav vi Årsskrift 2017 i samarbejde med Lokalarkiverne i den tidligere Ølgod Kommune og Slægtsforskningsforeningen. Det er niende udgave. Udgivelsen støttes af Ølgod Museums Fond.

Museumsforeningens største opgave, ud over at støtte Ølgod Museum, er at planlægge oplevelser for foreningens medlemmer, så vi bruger en del tid på at planlægge

Foredrag med DLG-koncernchef ved DLG, Kristian Hundebøll.

og afvikle udflugter og foredrag. De fleste foredrag støttes af Varde og Ølgod Folkeuniversitet. Hele bestyrelsen hjælper til med opstilling og afvikling af møderne, ligesom de hjælper til med pakning og udbringning af opdatering og Årsskriftet, mange tak for det. Også tak til Holger Grumme for samarbejdet.

Vardemuseernes bestyrelse har besluttet, at fra årsskiftet vil man have en professionel bestyrelse. Det betyder, at én person skal repræsentere de fire venneforeninger. Dertil har vi valgt formanden for Varde Museumsforening, Knud F. Nielsen. Jeg har i de syv år, jeg har været formand for Ølgod Museumsforening, deltaget i Vardemuseernes (tidl. Museet for Varde By og Omegn) bestyrelse og i bestyrelsen i Varde Museumsforening. Den sidste bestyrelse vil jeg stadig være medlem af, ligesom Knud F. Nielsen stadig vil være medlem af Ølgod Museumsforening.

Ølgod Museums Fond

Fonden har haft et meget roligt år. Den eneste udbetaling fra fonden har været 12.000 kr. til udgivelsen af Ølgod Museumsforenings *Årsskrift 2017*.

Bevillingen på 10.000 kr. til bogen *Vi begyndte i hønsehuset – om HTH brødrene, der skabte det vestjyske industrieventyr HTH*. Forfatter er tidligere museumsinspektør Søren Manøe. Det blev en flot bog som solgte så hurtigt, at pengene aldrig blev udbetalt. I skrivende stund er der ca. 15 bøger tilbage. Salget af bøgerne gav et overskud på 19.583,35 kr. som efterfølgende er overført til Fonden. Hvilket betyder at egenkapitalen ved årsskiftet er 415.541,72.

Fondens formål er at indkøbe museumsgenstande og kunst til Ølgod Museum, samt udgivelse af lokalhistorisk litteratur eller andet, der kan medvirke til udbredelsen af kendskabet til egnens kulturhistorie, hvilket gælder for de tidligere sogne i det gamle Ølgod Kommune.

Sonja Pedersen
fmd. Ølgod Museums Fond

Varde Museumsforening

Åbningen af Tirpitz har også kastet lidt stjernestøv af på museumsforeningen. Vi har fra sidelinjen set Vardemuseernes ansatte kæmpe under stort tidspres for at få opgaver løst inden indvielsen i juni 2017. Vi kan også konstatere, at medlemmerne har taget museet til sig. Mange har udnyttet vores rabatordning og også løst årskort. Man har fundet ud af, at der er grundlag for gentagne besøg, da man ikke kan kapere de over 200 historier på én gang.

Museumsforeningens program har i det forløbne år budt på flere spændende aktiviteter. Den 6. februar holdt Harald H. Jepsen foredrag på Danhostel i Oksbøl: *Blandt russiske krigsfanger og flygtninge i Blåvandlejren*. Belært af erfaringen fra John V. Jensens publikumsmagnet året før, var foredraget denne gang flyttet til et større lokale. Beretningen gav anledning til gode diskussioner, idet flere

Bestyrelsen i 2017.

lokale beboere kom frem med supplerende oplysninger. Blåvandlejren er i øvrigt afmærket og findes 1,5 km nord-øst for Blåvand Fyr.

Mandag den 27. februar blev den årlige generalforsamling afholdt på Artillerimuseet. Bestyrelsen blev genvalgt, og efterfølgende orienterede repræsentanter fra museet om aktuelle nyheder. Senere konstituerede bestyrelsen sig som anført andetsteds på siden.

Den 6. marts havde vi været så heldige at få Museumsinspektør Jeanette Varberg som foredragsholder i Nymindegab med *Fortidens slagmarker*. Foredragsholderens arbejde med museumsudstillinger kan også ses på Moesgård Museum, hvor hun har været aktiv med udstillingen om Oldtiden. En spændende foredragsholder vi gerne vil have igen.

Den 20. marts var vi med i foredraget på Varde Bibliotek, hvor Ulrik Langen levendegjorde *Tyven* for os – et foredrag om personen, der stjal og omsmeltede Guldhornene.

Den 22. maj deltog ca. 40 medlemmer i udflugten i egne biler til Vejen Kunstmuseum. Her så man bl.a. Niels Hansen Jacobsens særprægede skulpturer, hvor den mest kendte nok er "En trold der vejrer Kristenblod". Herefter gik turen til Skibelund Krat, hvor Niels Hansen Jacobsen havde sit atelier, og man endvidere kunne se de mange kunstfærdige mindesten.

Vi startede programmet 2017/18 med en tur fra Ho til Skallingende med traktorbusen. Vejret magede sig fantastisk, så Lene B. Frandsen og undertegnede havde 60 meget lydhøre deltagere. Bussen har jo begrænset plads, så vi måtte desværre afvise over 20 deltagere. Lene B. Frandsen fortalte om fiskerlejet Sønderside, som hun har ledet udgravningen af. Skallingen er en sand guldgrube af historier, og Palle Uhd Jepsen har beskrevet området grundigt i bogen Ho, Langli og Skallingen, der kan købes på museet.

Birgitte Kosovic var en charmerende og dygtig foredragsholder med *Den inderste fare – en roman om Erik Scavenius*. Bogen blev udgivet i 2016, og foredraget var

arrangeret sammen med Varde Bibliotek. Forfatteren siger om Scavenius: "Få har bragt deres land så uskadt igennem en verdenskrig. Få har været så forhadet."

Den 9. oktober havde Borgercenter Varde velvilligt udlånt kantinen på Frisvadvej 35, som vi gerne vil benytte igen. Historiker og ekstern lektor Chris Holmsted Larsen fortalte om *Den ekstraordinære statsadvokat Carl Madsen i værnemagersagerne og besættelsehistorien*. En meget vidende og levende foredragsholder, der var svær at standse.

Et tilløbsstykke var rundvisningen i Tirpitz, hvor museumsdirektør Claus Jensen på sin engagerede måde fortalte om tilblivelsen af Tirpitz. Bestyrelsen skal beklage, at vi ikke i programmet havde skrevet, at vi skulle have tilmelding – det kom først senere. Vi havde inden programmet gik i trykken ikke forudset den store interesse. Der var ca. 100 deltagere, og vi måtte afvise ca. 70. Vi håber, at vi senere kan gentage rundvisning og foredrag.

Julemarkedet blev gennemført den 25.-26. november med god tilslutning trods stor konkurrence fra andre aktiviteter i byen.

Udover de nævnte foredrag skal det nævnes, at adskillige medlemmer har taget turen til foredrag og aktiviteter i Ølgod Museumsforening.

Museumsforeningen vil gerne holde foredrag flere steder, men vi ved af erfaring, at det giver større tilslutning, såfremt foredragene, der har lokal interesse. Den store sal, Lyngbosalen, i kælderetagen på Lundvej 4 i Varde er nu ved at være ryddet efter at have været anvendt til forberedende udstillinger til Tirpitz, så vi håber at kunne benytte salen fra næste sæson.

Museumsforeningen er medlem af S sammenslutningen af Museumsforeninger i Danmark – SAMMUS, hvortil vi betaler et beskedent medlemsbidrag. SAMMUS repræsenterer ca. 50.000 medlemmer, så vi er glade for, at bestyrelsen vil

afholde sin årlige generalforsamling i marts måned 2018 i Tirpitz. SAMMUS er igen medlem af WFFM, World Federation of Friends of Museums, der har udgivet retningslinjer for museumsvenner og frivillige og er anerkendt af UNESCO. WFFM er igen under protektion af "museumsverdenens overordnede råd", International Council of Museums – ICOM. Det lyder indviklet, men Danmark har tilsluttet sig ICOM's etiske regler og håndtering af genstande i museerne, og med lidt god vilje kan man se en lige linje til bestyrelsens bidrag til at registrere og fotografere effekterne på museets magasiner, som nævnt i *opdatering* 2016. Flere har undret sig over, hvorfor museumsforeningen benævnes venneforening, som det også

fremgår af hjemmesiden, men udtrykket stammer fra ovennævnte organisationer.

Vardemuseernes bestyrelse bliver reduceret fra 1. januar 2018 og vil fremover kun bestå af syv medlemmer, heraf tre fra byrådet. Ølgod Museumsforening, Nymindegab Museumsforening og Artillerimuseet har udpeget under tegnede til at repræsentere de fire

venneforeninger. Formændene for Ølgod Museumsforening og Varde Museumsforening er medlemmer af hinandens bestyrelser og samarbejder bl.a. med udgivelse af det årlige program. Det skal også nævnes, at uden støtte fra ansatte på museet kunne foreningen ikke fungere i sin nuværende form.

Vi ser frem til, at det lykkes at få etableret et flygtningemuseum i Oksbøl, og at der kommer en ny udstilling i Tirpitz, så foreningens nu over 700 medlemmer har noget mere at se frem til. Sluttelig en stor tak til alle der har støttet Varde Museumsforening i det forløbne år, og husk at der er aktuelle oplysninger på hjemmesiden www.vardemuseerne.dk.

På foreningens vegne
Knud F. Nielsen

Formand Knud F. Nielsen
Næstformand..... Else Marie Bruun
Kasserer..... Sven Erik Hindsig
Sekretær.....Laurids Bjerregaard
Medlem.....Kaj O. Sørensen
Rep. ØlgodSonja Pedersen
Suppleant (1).....Susie Hansen
Suppleant (2).....Inge Aasted Kristensen

Skjern-Egvad Museumsforening

– en del af Ringkøbing-Skjern Museums bagland

Vi kunne også kalde museumsforeningen for en del af museets folkelige bagland. I hvert fald ser vi det som nogle af foreningens store opgaver dels at være med til at sikre, at museet står stærkt i lokalbefolkningens bevidsthed, og dels at medvirke til, at der fortsat er en stor stab af frivillige omkring museet. Som museets ophav føler museumsforeningerne naturligvis et særligt ansvar for at støtte op om museet, selv om vi samtidig er selvstændige og uafhængige foreninger, der også har til formål at styrke interessen for egnens historie.

Museumsforeningen har i det forgangne år indkøbt endnu en projektor og ekstra stole til Skjern Vindmølle, hvor der afholdes stadig flere arrangementer. Foreningen har endvidere ydet økonomisk støtte til restaureringen af Hattemagerhuset i Tarm og tilkendegivet også at ville støtte den store restaurering af Provstgårds Hus. Endelig har museumsforeningen støttet udgivelsen af den nye rakkerbog ved at købe et så stort antal bøger, at vi kan forære alle medlemmerne et eksemplar.

Som sædvanligt har foreningen medvirket ved julemarkedet og det historiske dyrskue i Bundsbæk, og mange af vores medlemmer deltager som frivillige ved diverse arrangementer og er med i flere af museets frivilliglaug.

Foreningen har hjulpet museets gavefond på vej. Målet var at kunne opnå indbetalinger fra mindst 100 støttegivere for derefter at blive godkendt til, at indbetalingerne kunne fratrækkes på selvangivelserne, og at museet kunne opnå momscompensation inden for visse rammer. Målet blev nået, og bestyrelsen har tilkendegivet også at ville hjælpe med at udbrede projektet i 2018.

Gennem museets styrelse er foreningen med til at planlægge udviklingen og restaureringen af nogle af museets besøgssteder, bl.a. Hattemagerhuset, Provstgårds Hus, Abelines Gård og redningsstationen.

Ringkøbing-Skjern Museum har rigtig mange bygninger spredt ud i hele kommunen, og sådan skal det fortsat være. Det er netop hele kernen i at være et økomuseum. Derfor kan man indimellem godt overveje, om der skal skiftes lidt ud i "porteføljen". I museumsforeningens bestyrelse har vi besluttet klart at prioritere en udvikling af Skjern Vindmølle frem for jernbanehusene i Bredgade. Vi arbejder med idéer til forbedring af parkeringsforholdene ved møllen

I 2017 har bestyrelsen bestået af

Børge Østergaard Hansen, formand
Jørgen Bøgebjerg, næstformand
Niels Aage Thomsen, kasserer
Hans-Ole Jessen
Vivi Olesen Wulff
Helle Husted
Anne Vej
Flemming Vad
Peter Graakjær
Tonny Kristiansen

Museumsforeningen har i samarbejde med Ringkøbing-Skjern Museum og Folkeuniversitetet i 2017 afholdt syv foredrag

Årets arkæologiske undersøgelser v/ arkæologerne Torben Egeberg og Poul Krogh Jørgensen

Religiøse vækkelser på Skjern-Tarmegnen v/ forfatter Egon Clausen

Den islandske hest – sagahest, husmandshest og moderne ridehest v/ museumsdirektør Kim Clausen

Desertøren som gik i krig – historien om Charles Christian Lauritsen v/ journalist og forfatter Knud Jakobsen

Nord om Amerika – beretningen om Nordvestpassagen og de mænd, der fandt den v/ forfatter Nils Aage Jensen

Vestjyske fortællinger v/ museumsformidler Lisbeth Lunde Lauridsen

Hundens kulturhistorie v/ museumsdirektør Kim Clausen

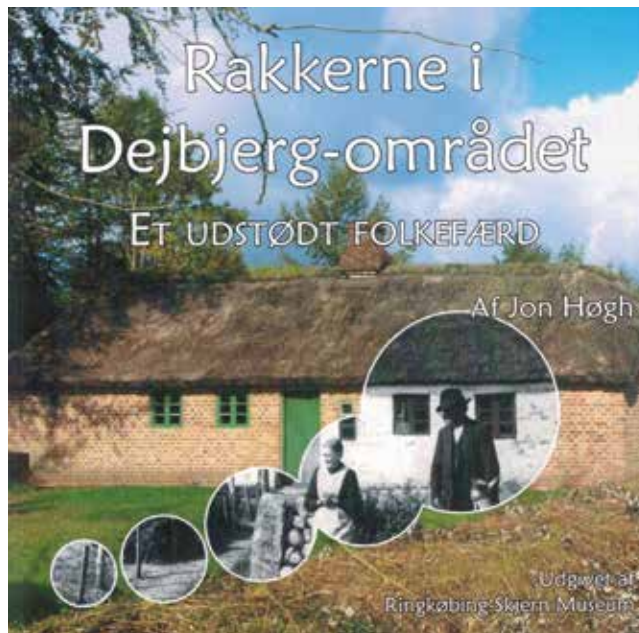
og har et stort ønske om at indrette magasinbygningen til udstilling og foredragslokale. Vi tror på, at der kan blive et spændende og levende historisk miljø i dette område.

Naturligvis laver museumsforeningen forskellige aktiviteter direkte for medlemmerne. Hovedhjørnestenen er afholdelse af seks til otte foredrag årligt.

Efter at vi sidste år måtte aflyse den traditionelle medlemsudflugt, lykkedes det heldigvis at få så mange tilmeldinger til turen i år, at den kunne gennemføres. Målet var Christiansfeld, hvor vi fik en helt fantastisk spændende guidet rundtur i bymidten og kirken og naturligvis på kirkegården. Efterfølgende fortsatte vi ud til Genforenings- og Grænsemuseet. Det er helt fantastisk at se dette spændende museum, der udelukkende drives af frivillige.

I efteråret blev der igen arrangeret en æggekageaften for foreningens medlemmer. Dejligt at se, at den "nye" Fahl Kro kan fremvise den samme hyggelige stemning som før branden. En god aften med masser af æggekage, sang og musik.

Museumsforeningens bestyrelse har mange bolde i luften, og mon ikke vi i det kommende år vil se arrangementer inden for vores temaer "Kend dit museum ..." og "Kend din

Museumsforeningen har støttet udgivelsen af ny bog om rakkerne.

Hattemagerhuset får nyt stråtag.

(historiske) egn ...". I hvert fald vil der i 2018 blive set på mulighederne for et samarbejde med bestyrelserne for de små lokale, selvstændige museer, der er beliggende i vores foreningsområde. Disse steder er vigtige lokaliteter, hvis man skal fortælle hele historien om vores egn.

Og selvfølgelig holder vi også dampen oppe i foreningens (genbrugs)bogsalg, hvor der indkommer og sælges rigtig mange bøger.

En af bestyrelsens arbejdsopgaver i efteråret fuldbyrdes forhåbentlig på foreningens generalforsamling i begyndelsen af 2018, nemlig en revision af vores vedtægter.

Skjern-Egvad Museumsforening
Børge Østergaard Hansen